

Olifanten

Inleiding

Vanuit het Dierentuinbesluit moeten dierentuinen omschrijven hoe ze hun dieren houden, huisvesten, verzorgen en tonen. Hoe dat gebeurt, verschilt per dierentuin en per diersoort. Als voorbeeld ziet u hoe de huisvesting voor olifanten in DierenPark Amersfoort, Diergaarde Blijdorp en Dierenpark Emmen is geregeld.

DierenPark Amersfoort

Het verblijf voor de Aziatische olifanten in DierenPark Amersfoort is geschikt voor maximaal 10 olifanten. Bij het ontwerp van het verblijf is de olifant als groepsdier centraal gehouden.

Buitenverblijf

Het buitenverblijf is circa 3.000 m² en heeft een grote vijver waar de dieren in de zomermaanden een bad kunnen nemen. Daarnaast is het verblijf voorzien van boomstammen en rotsen. Verder zijn diverse mogelijkheden aangebracht om de dieren verrijkmiddelen en voedsel aan te bieden.

De olifantenstier staat het grootste deel van de dag bij de koeien. Moet de stier voor een langere

periode alleen staan, dan kunnen we het buitenverblijf opdelen.

Binnenverblijf

Het binnenverblijf is 750 m². In de groepstal kunnen de dieren dag en nacht bij elkaar zijn. De ruime opzet en inrichting van het verblijf geeft de olifanten de gelegenheid om hun favoriete plek uit te kiezen. De bodem van de groepstal bestaat uit een zandlaag die niet alleen goed is voor de poten, maar ook het natuurlijk gedrag van de olifanten stimuleert. Olifanten slapen bijvoorbeeld langer op een zandbodem dan op een harde ondergrond zoals beton.

Bij de inrichting van het verblijf hebben we gebruik gemaakt van boomstammen en rotsen waar de dieren zich tegen kunnen schuren. Aansluitend aan de groepstal zijn drie boxen van 50 m² per box, zodat we dieren van de groep kunnen scheiden als dat nodig is. De boxen worden ook gebruikt voor de training van de olifanten volgens het 'protected-contact' systeem.

In het binnenverblijf is een aantal voorzieningen om verrijking toe te passen en te voeren. Er is een sprinklerinstallatie (regen) en een waterval (douche) aangebracht, die op verschillende tijden kunnen worden ingesteld. Met een ketting en katrollensysteem kunnen allerlei 'speeltjes' worden opgehangen waarin voer wordt aangeboden. Door gaten in de zij- en achterwanden van het verblijf kunnen de diervverzorgers op verschillende tijden van de dag hooi aanbieden. Dit stimuleert de dieren om actief op zoek te gaan naar voedsel.

De stier heeft zijn eigen nachtverblijf. Zijn stal bestaat uit 2 delen: 1 stal met zandbodem en de andere met beton op de grond. De zandstal gebruikt hij om te slapen.

Veiligheid & educatie

In het olifantenverblijf wordt het verhaal verteld over de relatie tussen mens en olifant, en de problemen die ontstaan wanneer zij elkaars leefgebied kruisen. Op de borden leggen we uit welke problemen ontstaan en hoe we kunnen helpen om deze op te lossen. Het bezoekersgedeelte is ingericht als een bos. Tijdens het bezoek lopen de mensen vanuit het bos naar een dorp, van waaruit de olifanten in hun buitenverblijf zijn te zien. Vanaf een grote

tribune kunnen de bezoekers het hele binnengebied overzien en de verzorgers tijdens hun voerpraatje ontmoeten.

Om de olifanten binnen de omheining van het verblijf te houden zijn verschillende maatregelen genomen. Het grootste deel van het buitenverblijf is omheind met een hekwerk met kabels waar elektrische spanning (schrikdraad) op staat (9000 Volt). Op enkele plaatsen is een open inkijk gecreëerd. Hier is een gracht gemaakt met aan de publiekscant een rechte wand en aan de dier zijde schuin aflopend. Met "schrikdraad plantjes" worden de olifanten uit de grachten geweerd om teveel erosie van het talud te voorkomen. Als een olifant per ongeluk toch in de gracht terecht komt, dan is de gracht niet al te steil en onderin breed genoeg voor een olifant om er weer uit te klimmen.

In het binnenverblijf zijn enige uitkijkpunten naar buiten. Hier is glas als barrière tussen de bezoeker en de dieren gebruikt. De dikte van het glas varieert van 7 – 9 cm dik, dit is afhankelijk van de oppervlakte van het glas. Voor het glas aan de kant van de olifanten zorgen schrikdraad plantjes ervoor dat de olifanten niet bij het glas kunnen komen.

In het binnenverblijf zijn vier hydraulische deuren geplaatst. Twee van deze deuren verbinden de zandstal met de boxen. De andere twee hydraulische deuren geven toegang naar het buitenverblijf. Deze deuren worden op afstand bediend. Om de dieren 24 uur per dag te kunnen monitoren zijn er in de zandstal en in de boxen camera's geplaatst. Een videorecorder neemt continue beelden op die kunnen worden teruggekeken.

Diergaarde Blijdorp

Het verblijf van de Aziatische olifant in Diergaarde Blijdorp bestaat uit een groot binnenverblijf met drie aangrenzende buitenverblijven.

Buitenverblijf

Het ruime buitenverblijf van circa 6.000 m² bestaat uit drie delen. Het grootste deel wordt gebruikt door de vrouwtjes (koeien) en hun jongen, de kleinere delen door de mannen (bullen). Een van de kleinere delen gebruiken we ook als 'dekperk'. Hier worden de vruchtbare koeien samengebracht met een bul. Het dekperk heeft geen greppels en waterpartijen, zodat de bul bij zijn dek pogingen het vrouwtje niet in de greppel of in het bassin kan duwen. Het dekperk heeft wel een trainingshek zodat we de dieren ook buiten kunnen trainen. Het koeienperk hebben we in een L-vorm aangelegd, zodat de dieren uit elkaars zicht kunnen staan. Zowel het koeien- als het bullenperk hebben een groot bassin zodat de dieren het water in kunnen.

Binnenverblijf

De olifanten leven bij ons dag en nacht in kuddeverband. De kudde bestaat uit volwassen koeien met hun jongen. De bul staat net als in de natuur apart van de kudde. Het grote koeienverblijf kunnen we met hydraulische palen in verschillende delen opsplitsen zodat we de olifanten individueel kunnen trainen, verzorgen en veterinair behandelen.

In het binnenverblijf staan op verschillende plaatsen structuren in de vorm van termietenheuvels en bomen zodat de olifanten elkaar kunnen ontwijken en zich kunnen schuren. Verder is een bassin aanwezig waarin ze ook gedurende de winter kunnen baden. Aan het binnenverblijf van de koeien grenzen twee stallen voor bullen, zodat de bul via het hekwerk kennis kan maken met de koeien en eventueel een vruchtbare periode kan ontdekken. Een van deze stallen gebruiken we als trainingsstal, waar we de olifanten volgens het principe 'protected-contact' trainen. Door de training kunnen we werkzaamheden zoals voetverzorging en het afnemen van bloed, uitvoeren.

Voor grotere veterinaire behandelingen gebruiken we de 'olifantenkantelaar'. Deze kantelaar bestaat uit een hydraulisch beweegbare constructie, waarin de olifant wordt vastgezet en als dat nodig is op zijn of haar kant wordt gedraaid zonder dat het dier volledig onder narcose hoeft. De kantelaar is ook voorzien van een weegschaal. Wanneer de dieren naar buiten gaan moeten ze door de kantelaar, zodat we ze ook periodiek kunnen wegen.

Veiligheid & educatie

Het binnenverblijf (Taman Indah) maakt onderdeel uit van het Azië-gedeelte. De buitenkant is een nabootsing van de ruïne van Angkor Wat. De binnenkant bestaat uit een imitatie van een Aziatisch tropisch regenwoud. Hier is een aparte hoek waar informatie wordt gegeven over het sociale gedrag van olifanten, de opbouw van een groep, contact tussen dieren en de voortplanting.

Het koeienperk wordt omgeven door een droge greppel om de dieren binnen te houden. De twee kleinere perken zijn omgeven door palen met kabels. Om het buitenverblijf heen zijn avonturenwandelpaden voor kinderen aangelegd. Rond deze paden staan verscheidene informatieborden en is ook een olifantschedel te vinden.

Dierenpark Emmen

Het verblijf voor de Aziatische olifant in Dierenpark Emmen bestaat uit een groot buitenverblijf en twee ondergrondse stallen. De kudde bestaat uit twaalf olifanten. Bij het ontwerp van het olifantenverblijf hebben we rekening gehouden met een natuurlijk fokkende groep.

Buitenverblijf

Het buitenverblijf bestaat uit twee delen: een deel voor de kudde (2.540 m²) en een deel van voor de bul (760 m²). De delen kunnen gescheiden en samengevoegd worden. Ze zijn omringd door een droge gracht met een breedte van 2 tot 3 m en een diepte van 1,80 m. De droge gracht heeft een zandbodem die rul wordt gehouden. Het buitenverblijf heeft ook een zandbodem die minimaal één keer per jaar wordt verversd. Dagelijks wordt de mest verwijderd om het zand zo schoon mogelijk te houden.

Hoge rotspartijen in het verblijf geven de dieren de mogelijkheid om voor elkaar uit het zicht te blijven. De rotspartijen geven ook schaduwrijke plekken, net als een aantal bomen, die met schrikdraad zijn beveiligd.

Er is een bad van 190 m² in omtrek en maximaal 2 m diep. Het water wordt rondgepompt en gefilterd en stort via een waterval in het zwemwater. Het bad is van

november tot maart niet in gebruik omdat het kan vriezen en glad kan worden.

Binnenverblijf

De hele kudde verblijft 's nachts in de grote ondergrondse stal. Die is 35 m lang, circa 15 m breed en een dikke 5 meter hoog. Er is een buitenuitloop van 220 m², waar de dieren bij geschikt weer ook 's nachts kunnen zijn. In de stal is het zowel overdag als 's nachts 15 graden. De lucht wordt rond gepompt waarbij steeds 10% buitenlucht wordt toegevoegd. De asfaltbodem wordt dagelijks schoongemaakt en is droog als de kudde op stal gaat. Dat is belangrijk voor de conditie van de voetzolen.

Een kleiner ondergronds nachtverblijf biedt de mogelijkheid om de bul apart van de kudde te houden. Deze stal bestaat uit twee delen van elk bijna 6 m breed en circa 6 m hoog.

Veiligheid & educatie

Er zijn tot nu toe al 21 olifantjes geboren in Emmen. Daardoor bestaan veel familierelaties tussen de (vrouwelijke) leden van de kudde en kunnen de olifanten zich gedragen zoals in een natuurlijke kudde.

Langs de rand van het buitenverblijf hebben we op enkele centimeters hoogte schrikdraad aangebracht om de olifanten bij de rand weg te houden. In het binnenverblijf kunnen we de olifanten scheiden met hydraulisch bedienbare hekken. De verzorgers van de olifanten blijven achter die hekken. De olifanten worden verzorgd volgens de 'protected-contact' methode.

